

KSENOBIOTIKŲ POVEIKIS PELĖMS

P. Mačiulskis

Ksenobiotikai plačiai vartojami medicinoje, pramonėje ir buityje. Jie kaupiasi dirvoje, augaluose [21] ir ore [25]. Šios medžiagos kenkia įvairioms ekosistemoms ir žmonių sveikatai [23]. Klofibratas, kaip hipolipideminis vaistas, vartojamas medicinoje hiperlipidemijai gydyti [19], o DEHP (di-2-etilheksilftalato) reikia polivmilchlorido (PVC) gamybai [26]. Grauzikams šios medžiagos sukelia kepenų ląstelių peroksisomų proliferaciją [25] ir hepatomegaliją [21]. Dėl ksenobiotikų poveikio peroksisomose pakinta fermentų sudėtis (Goldenberg H. et al., 1976), proliferuoja endoplazminis retikulinis tinklas (Moody D.E., Reddy J.K., 1978), kepenų ląstelėse padaugėja fermentų, dalyvaujančių ksenobiotikų metabolizme [10, 20], pakinta mitochondrijų struktūra ir dydis [5]. Apsinuodijusių pelių sėklidėse vyksta spermatogeninių ląstelių degeneracija [7].